

Міністерство освіти і науки України
Херсонський державний аграрно-економічний університет
Факультет рибного господарства та природокористування
Кафедра екології та сталого розвитку імені професора Ю.В. Пилипенка

**IV Міжнародна науково-практична конференція
«ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ НАВКОЛИШНЬОГО
СЕРЕДОВИЩА ТА РАЦІОНАЛЬНОГО
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
В КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ»**

до дня пам'яті доктора сільськогосподарських наук,
професора Пилипенка Юрія Володимировича

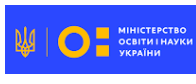
**IV International Scientific and Practical Conference
«ECOLOGICAL PROBLEMS
OF THE ENVIRONMENT
AND RATIONAL NATURE MANAGEMENT
IN THE CONTEXT OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT»**

dedicated to memory of doctor of agricultural sciences,
professor Pylypenko Yurii

**IV Международная научно-практическая конференция
«ЭКОЛОГИЧЕСКИЕ ПРОБЛЕМЫ
ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ
И РАЦИОНАЛЬНОГО
ПРИРОДОПОЛЬЗОВАНИЯ
В КОНТЕКСТЕ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ»**

посвящена памяти доктора сельскохозяйственных наук,
профессора Пилипенко Юрия Владимировича

**21-22 жовтня 2021
м. Херсон**

Міністерство освіти і науки України
Херсонський державний аграрно-економічний університет
Факультет рибного господарства та природокористування
Кафедра екології та сталого розвитку імені професора Ю.В. Пилипенка

IV Міжнародна науково-практична конференція

**“ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА
ТА РАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
В КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ”**

до дня пам’яті доктора сільськогосподарських наук, професора
Пилипенка Юрія Володимировича

IV International Scientific and Practical Conference

**“ECOLOGICAL PROBLEMS OF THE ENVIRONMENT
AND RATIONAL NATURE MANAGEMENT
IN THE CONTEXT OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT”**

dedicated to memory of doctor of agricultural sciences, professor
Pylypenko Yurii

IV Международная научно-практическая конференция

**“ЭКОЛОГИЧЕСКИЕ ПРОБЛЕМЫ ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ
И РАЦИОНАЛЬНОГО ПРИРОДОПОЛЬЗОВАНИЯ
В КОНТЕКСТЕ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ”**

посвящена памяти доктора сельскохозяйственных наук, профессора
Пилипенко Юрия Владимировича

21–22 жовтня 2021 року

ОЛДІПІЮС+
2021

УДК 504.06(063)
Е45

Відповідальні за випуск: Дюдяєва О. А., Євтушенко О. Т.

Друкується за рішенням Оргкомітету Конференції від 20.10.2021.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність та об'єктивність наданої інформації.

Е45 **Четверта** Міжнародна науково-практична конференція “Екологічні проблеми навколишнього середовища та раціонального природокористування в контексті сталого розвитку” : збірник матеріалів (21–22 жовтня 2021, м. Херсон, Україна). – Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. – 476 с.

ISBN 978-966-289-568-1

Збірник містить матеріали IV-ї Міжнародної науково-практичної конференції “Екологічні проблеми навколишнього середовища та раціонального природокористування в контексті сталого розвитку” за такими основними напрямками: теоретичні та прикладні екологічні дослідження; моделювання та прогнозування стану навколишнього середовища; актуальні питання сучасної іхтіології та аквакультури; стійкий розвиток лісового господарства; екологічні та соціально-економічні аспекти сталого розвитку; сучасні проблеми використання, відтворення та охорони природних ресурсів в контексті сталого розвитку; зміни клімату та їх наслідки для природних екосистем; екологічні та інноваційні технології у сільському господарстві; сучасні підходи до методики викладання дисциплін природничого напрямку.

Конференцію проведено за підтримки Міністерства освіти та науки України, Бюджетної установи “Методично-технологічний центр з аквакультури” Державного агентства рибного господарства України, Інституту агроекології і природокористування НААН України, Державної екологічної академії післядипломної освіти та управління, Мережі центрів аквакультури Центральної та Східної Європи (NACEE), Херсонської обласної державної адміністрації, підприємств рибної галузі.

УДК 504.06(063)

ISBN 978-966-289-568-1

© ХДАЕУ, 2021

Таким чином, склад іхтіокомплексу Шаболатського лиману в цей час відрізняється високим видовим різноманіттям і включає як морські і солонуватоводні, так і прісноводні види риб. Для збереження видового різноманіття іхтіоценозу необхідно забезпечити постійний зв'язок лиману з суміжними морськими і прісноводними акваторіями, що вкупі зі спрямованим формуванням іхтіокомплексу за рахунок акліматизантів і інтродуцентів може забезпечити високу продуктивність і стале функціонування екосистеми в сучасних умовах.

Література

1. Шекк П.В., Бургаз М.І., Сербов М.Г., Тучковенко О.А., Матвієнко Т.І., Соборова О.М., Безик К.І., Лічна А.І. Перспективи рибогосподарського використання лиманів північно-західного Причорномор'я : монографія. Одеський державний екологічний університет, Одеса, 2020. 320 с.
2. Бургаз М.І. Особливості формування іхтіоценозу Шаболатського лиману в умовах антропогенної трансформації водойми : автореф. дис. ... канд. біол. наук. О., 2018. 20 с.

М.І. Бургаз, Т.І. Матвієнко,

*Одеський державний екологічний університет,
marinaburgaz14@gmail.com, tatyana.matvienko@gmail.com*

РИБОГОСПОДАРСЬКЕ ВИКОРИСТАННЯ ХАДЖИБЕЙСЬКОГО ЛИМАНУ

Хаджибейський лиман розташований неподалік від м. Одеси в долині річки Малий Куяльник. Водойма закритого типу. На прикінці ХІХ століття лиман відокремився від моря піщаним пересипом шириною 4–5 км. Максимальна довжина лиману 40 км., ширина від 0,8 км до 3,5 км.

В результаті господарської діяльності людини Хаджибейський лиман перетворився у водойму–накопичувач. Формування його екосистеми сьогодні практично повністю залежить від гідролого–гідрохімічного і рівневого режиму, які підтримуються штучно. Іхтіофауна водойми і її рибопродуктивність в значній мірі формується в результаті інтродукції різних видів риб [1].

Сьогодні Хаджибейський лиман – солонуватоводна водойма, в рівній мірі придатна для нагулу деяких прісноводних і солонуватоводних видів гідробіонтів, що відкриває шлях до цілеспрямованого формування іхтіофауни, збагачення її цінними промисловими об'єктами.

Головною умовою подальшого рибогосподарського використання Хаджибейського лиману є стабілізація його гідролого-гідрохімічного режиму і покращення екологічного стану. Для цього необхідно провести

модернізацію очисних споруд м. Одеса, припинити забруднення стоками з селищ, розташованих на берегах лиману, відновити річки, що впадають в лиман, заборонити розорювання водоохоронних прибережних земель і використання їх в сільському господарстві [1].

Що до подальшого рибогосподарського використання Хаджибейського лиману, то необхідно враховувати, що сьогодні іхтіофауна водойми і його рибопродуктивність в значній мірі формується в результаті інтродукції різних видів риб. Сьогодні Хаджибейський лиман – солонуватоводна водойма, в рівній мірі придатна для нагулу деяких прісноводних і солонуватоводних видів гідробіонтів, що відкриває шлях до цілеспрямованого формування іхтіофауни, збагачення її цінними промисловими об'єктами.

Враховуючи фізико–хімічні параметри водного середовища доцільною є реакліматизація в водоймі (у Палієвській затоці) камбали глоси, продуктивності якої можна значно збільшити за рахунок використання організмів зообентосу, креветки і дрібних форм бичків [1–5].

Перспективними об'єктами культивування в Хаджибейському лимані можуть стати осетрові, представлені російським та Ленським осетрами, а також бестером.

Для підвищення рибопродуктивності водойми за рахунок бентофагів безумовно перспективною є інтродукція в лиман бичків: кругляка, кнута, нігера, бобира і трав'яника.

Раціональне використання Палієвської затоки – найважливіша складова в формування біорізноманіття іхтіофауни і високою рибопродуктивності лиману. При цьому першочерговим є відновленні вільного водообміну між затокою і відкритою акваторією лиману. Поліпшення гідролого–гідрохімічного режиму цієї акваторії дозволить використовувати її як природне нерестовище піленгаса, глоси, бичків і креветки [1–5].

Іншим, не менш привабливим напрямком розвитку аквакультури в Палієвській затоці може служити вирощування калкана. Як показали дослідження, проведені в попередні роки, при нормалізації водообміну, покращенні якості вод і солоності в межах 8–14 ‰ цей об'єкт перспективний для культивування і подальшого товарного вирощування.

Значний інтерес уявляє можливість інтродукції в Хаджибейський лиман лососевих риб – сталевоголового лосося і райдужної форелі. Завдяки високій екологічній пластичності ці види добре виживали в інших приморських лиманах і показали високу потенцію росту в цих водоймах. Тому інтродукція лососевих їх в Хаджибейський лиман, на наш погляд, вельми перспективна.

Найважливіший напрямок, який слід розвивати в акваторії Хаджибейського лиману – штучні рифи. Формування біоти цих інженерних споруд дозволить не тільки збільшити чисельність і продукцію деяких

видів риб, наприклад бичкових, але і значно покращити екологічний стан водойми. Формування на субстраті штучних рифів організмів епіфітону, колоній двостулкових молюсків (мідії, мітелястера та інших гідробіонтів) дозволить значно поліпшити очищення вод лиману, підвищить загальну кормність водойми.

Пасовище рибицтва – основна форма рибицтва в Хаджибейському лимані. Разом з тим перспективним є використання водойми для садкового рибицтва, яке успішно може розвиватися в цій глибоководній, захищеній від вітру водоймі. Дослідження минулих років показали, що об'єктами вирощування в штормостійких садках встановлених в акваторії лиману можуть служити кефалеві і коропові риби [2–4], а в перспективі камбалові, осетрові, лососеві та інші види.

Література

1. Шекк П.В., Бургаз М.І., Сербов М.Г., Тучковенко О.А., Матвієнко Т.І., Соборова О.М., Безик К.І., Лічна А.І. Перспективи рибогосподарського використання лиманів північно-західного Причорномор'я : монографія. Одеський державний екологічний університет, Одеса, 2020. 320 с.
2. Шейк П.В., Бондарь В.П., Малаховский В.А. Опыт контролируемого товарного выращивания кефалей во внутренних водоемах северо-западного Причерноморья. *Рыбное хозяйство*. 1998. Вып. № 4. С. 68–74.
3. Шекк П.В. Екологічні аспекти інтродукції далекосхідної кефалі піленгасу MUGIL SO- IUY (BASILEWSKY) у лимани північно-західного Причорномор'я. *Збірник наукових праць полтавського державного педагогічного університету*. Полтава, 2007. В. 6 (58). Серія “Екологія , біологічні науки”. С. 109–115.
4. Шекк П.В. Биологически-технологические основы культивирования кефалевых и камбаловых рыб. Херсон : ЧП Гринь, 2012. 305 с.
5. Шекк П.В., Крюкова М.І. Формування іхтіофауни Хаджибейського лиману *Таврійський науковий вісник*. Херсон, 2012. В.78. С. 315–320.

М.В. Воронка, Л.М. Васіна,

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича.

Інститут біології, хімії та біоресурсів,

mishavoronka531@gmail.com, l.vasina@chnu.edu.ua

БИОРЕМЕДИАЦИЯ ЗАБРУДНЕННЫХ ВАЖКИМИ МЕТАЛЛАМИ СЕРЕДОВИЩ МЕТОДОМ СОРБЦИИ ДРИЖЖАМИ РОДУ *SACCHAROMYCES* ТА РОДУ *RHODOTORULA*

Однією з найсерйозніших проблем сьогодення є забруднення навколишнього середовища іонами важких металів, що в значних концентраціях здійснюють вагомий деструктивний вплив на живі організми (мікроорганізми, рослини, тварини) [1]. Очищення фізико-хімічними методами є дорогим і не завжди може забезпечити належний ступінь вилучення іонів важких металів. Тому проводиться пошук нових дешевих

Ю.О. Ханик, Т.Ю. Добринь, Г.І. Звір, Н.М. Гринчишин ВИДІЛЕННЯ З ҐРУНТУ БАКТЕРІЙ-ДЕСТРУКТОРІВ ПРОТИПОЖЕЖНИХ ФТОРСИНТЕТИЧНИХ ПЛІВКОУТВОРЮВАЛЬНИХ ПІНОУТВОРЮВАЧІВ.....	296
М.М. Харитонов ВИЗНАЧЕННЯ ЕНЕРГОЄМНОСТІ БІОМАСИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР	299
І.М. Ціома, О.Т. Євтушенко СТАН ОРГАНІЧНОГО ВИРОБНИЦТВА В УКРАЇНІ.....	301
І.А. Чемерис, Л.І. Білик, В.М. Швець, В.В. Усик ОЦІНКА ВИДОВОГО СКЛАДУ ТА ПОШИРЕННЯ ДЕРЕВОРУЙНІВНИХ ГРИБІВ У ПАРКУ-ПАМ'ЯТЦІ САДОВО-ПАРКОВОГО МИСТЕЦТВА “СОСНОВИЙ БІР” М. ЧЕРКАСИ.....	304
С.Г. Чорний, О.В. Письменний ПРОТИДЕФЛЯЦІЙНА СТІЙКІСТЬ ҐРУНТІВ СТЕПУ УКРАЇНИ (В КОНТЕКСТІ WIND EROSION EQUATION).....	307
І.В. Шавня ДОСВІД СТВОРЕННЯ ТА ВИРОЩУВАННЯ СОСНИ ЗВИЧАЙНОЇ В УМОВАХ ДПІ “КОРОСТЕНСЬКИЙ ЛІСГОСП АПК”	311
В.А. Шеремета, Г.Б. Гуменюк, О.С. Волошин, Н.Г. Зіньковська ХАРАКТЕРИСТИКА ҐРУНТІВ ЯРМОЛИНЕЦЬКОГО РАЙОНУ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	313
А.І. Шешеня, В.С. Алмашова АНАЛІЗ ВПЛИВУ ВИРОБНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФЕРМЕРСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА “КУРІНЬ” НА СТАН ДОВКІЛЛЯ М. ХЕРСОНА.....	315
К.Д. Щербина, Г.М. Вовкодав ЕКОЛОГО-ГЕОХІМІЧНА ОЦІНКА ҐРУНТІВ КАМ'ЯНСЬКОГО ПРОМИСЛОВОГО ВУЗЛА.....	318
К.Д. Щербина, Г.М. Вовкодав ОЦІНКА ВПЛИВУ НА НАВКОЛИШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ШЛАМОНАКОПИЧУВАЧА ВІДХОДІВ ТА НЕБЕЗПЕЧНИХ ХІМІЧНИХ РЕЧОВИН У БАЛЦІ ЯСИНОВА МІСТА КАМ'ЯНСЬКЕ.....	321
Ю.І. Яремко, Л.О. Потравка, І.О. Пічуря ЗАСАДИ СТАЛОГО ТУРИЗМУ УКРАЇНИ	324